

Югозападен университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Валери Златанов Личев, ИИОЗ – БАН

за дисертацията на Гергана Миткова Найденова

*Мултикултурното общество - теория и перспективи. Концепциите
на Ч. Тейлър и Дж. Ролс*

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по
професионално направление 2.3. – *Политическа философия*. Направление
Социална философия

I. Обобщени данни за научната продукция на кандидата

Г. Найденова е автор на 4 публикации по темата на дисертацията, с които надхвърля минималните изисквания на ЗРАСРБ за защита на образователната и научна степен „доктор“.

II. Оценка на научните приноси на дисертацията

Авторката провежда изследването си, чрез съчетание на историко-философския подход със сравнителните анализи на възгледите на двама автори, опитвайки се по този начин да открие перспектива пред кризата на съвременните мултикултурални общества. Спирайки се на дебата между комунитаризъм и либертариализъм, тя предлага свое решение на поставения проблем. Макар и бегло, е отчетена на ролята на транснационалните елити, налагащи своите интереси чрез разпалване на конфликти из различни части на земното кълбо и предизвикващи по този начин потоци от мигранти към развитите западни демокрации.

III. Критични бележки

1. Методологически бележки

А. При сравняването на двамата автори са игнорирани различните методологически предпоставки, от които те изхождат. В резултат читателят добива бегла представа за основните им възгледи, но не и за начина, по който техните теории могат да бъдат приложени към социалната реалност. В резултат на Дж. Ролс са приписани субстанциалистски възгледи за човешката природа (хората избират начин на живот, „интуитивно съобразен“ с принципите на справедливостта). Всъщност „изходна позиция“ на автора не е по-различна от мисловния експеримент, с който Г. Галилей установява, че тежките тела не падат по-бързо от по-леките. Излагането на възгледите на Ч. Тейлър следва Уикипедия, като е отделено ненужно внимание на критиката му на натурализма, но е подминато влиянието на философи като М. Хайдегер и Л. Витгенщайн.

Б. В началото е заявено, че ще се използва „дискурсивен анализ“, но от изложението изобщо не става ясно към какъв „специализиран език“ (Фр. Растие) се отнася той.

2. КОМПОЗИЦИОННИ ПРОБЛЕМИ

Съществува известно разминаване между декларираните цели и последвалото изложение. Не става ясно дали изследването е валидно и за мултикултурални общества като Индия, Китай, Русия и др. Приносните моменти не са достатъчно ясно формулирани.

3. СТИЛИСТИКО-РЕДАКЦИОННИ БЕЛЕЖКИ

Плеоназми като „общ диалог“ или „съвместно съжителство“ трябва да бъдат избегнати, а понятието „self-understandings“ (себе-разбрине) не може да бъде преведено като „самоинтерпретация“. Понятията „чужд“ и „друг“ се използват като синоними, докато върху тяхната смислова отлика има огромно количество литература (Ю. Кръстева, В. Велш, Цв. Годоров и др).

4. ПРЕПОРЪКИ

Докторантката трябва да обърне по-голямо внимание на методологията на социалните и хуманитарните науки. Предложеното „решение“ на финала е доста проблематично, тъй като не изяснява как могат да бъдат водени преговори с бежанци: как последните биха излъчили свои представители, как могат да бъдат „разчупени“ културните им рамки, ще са способни ли да се съобразят с някакъв „публичен разум“ и т.н. Имам възражения спрямо цитата, че взаимното убеждаване продължава до обединяване около една алтернатива (тя трябва да бъде „произведена“). Разсъжденията на тема страх са лирични. Дисертантката би могла да погледне анализите, които В. Велш прави на „horror alieni“.

IV. Заключение

Въпреки направените бележки смятам, че дисертацията на Гергана Найденова е добре структурирана, с ясно дефинирани цели и задачи. Прокараните паралели между комунитаристката и либерталистката теории дават добра основа за бъдещи изследвания в областта на политическата философия. Отчитайки актуалния характер на дисертацията на редовен докторант Гергана Миткова Найденова, изразявам категоричното си становище, че тя отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и препоръчвам на Научното жури да ѝ присъди образователната и научна степен „доктор“.

Дата:

Член на журито:

доц. д-р Валери Личев